

LIETUVOS EKOLOGINIO ŪKININKAVIMO PREKINĖS PRODUKCIJOS VERTINIMAS

Kamilė TRAINĖ, Vytauto Didžiojo universitetas, Žemės ūkio akademija, Bioekonomikos plėtros fakultetas, el. paštas: kamile.traine@go.kauko.lt

Santrauka

Darbo tikslas – įvertinti ekologinio ūkininkavimo Lietuvoje situaciją, fokusuojantis į prekinės produkcijos analizę. Straipsnyje pristatoma ekologinio ūkininkavimo samprata, pateikiami pagrindiniai vertinimo metodai ir rodikliai analizuojant ekologinio ūkininkavimo prekinę produkciją, atliktas Lietuvos ekologinio ūkininkavimo prekinės produkcijos vertinimas pagal statistinius duomenis. Tyrimui naudoti bendramoksliniai tyrimo metodai: mokslinės analizės ir sintezės metodas, statistinių duomenų analizė ir grafinis vaizdavimas. Vertinant Lietuvos ekologinio ūkininkavimo produkciją išanalizuoti rodikliai: augalininkystės ir gyvulininkystės produkcija, pajamos už gyvulininkystės produkciją ir ekologinio ūkio pelnas.

Reikšminiai žodžiai: ekologinis ūkininkavimas, prekinė produkcija, ekologinė augalininkystė, ekologinė gyvulininkystė

Įvadas

Užtikrinant ilgalaikį ūkininkavimo pelningumą, tvarų gamtos išteklių naudojimą ir maisto saugą bei kokybę Europos Sąjunga (ES) 2000 m. į kaimo plėtros politikos dalį įtraukė agrarinę aplinkosaugą. Europos Komisijos parengta Žaliojo kurso strategija siekia gerinti dabartinių ir būsimų kartų gyvenimo kokybę, kuriant modernią ir konkurencingą ekonomiką, kurios pagrindinis tikslas iki 2050 m. tapti neutraliu klimatui žemynu (LR ŽŪM, 2021). Viena iš pagrindinių Žaliojo kurso remiamų sričių yra ekologinis ūkininkavimas, kuris teikia esminį vaidmenį kuriant tvarią ES maisto sistemą (LR ŽŪM, 2021). Klimato kaitos mažinimo, biologinės įvairovės užtikrinimas, aplinkosauginio pėdsako ir poveikio klimatui sumažinimas, maisto sistemos atsparumo stiprinimas, konkurencingo tvarumo užtikrinimas yra pagrindinis tikslas žaliajame žemės ūkyje. Skiriant ypatingą dėmesį planetai, ekologinis ūkininkavimas tampa vis svarbesnė žemės ūkio forma, kuria padedama kovoti su klimato kaita, aplinkos apsauga ir biologinės įvairovės išsaugojimu. Ekologinis žemės ūkis, lyginant su įprastine žemdirbyste, nėra išsamiai ištirtas, įskaitant įvairius ekonominius, socialinius ir aplinkosauginius aspektus, todėl yra aktualu atlikti ekologinio ūkininkavimo prekinės produkcijos vertinimą Lietuvoje.

Tyrimo tikslas – įvertinti ekologinio ūkininkavimo Lietuvoje situacija, fokusuojantis į prekinės produkcijos analizę.

Išsikeltam tikslui pasiekti sprendžiami šie **uždaviniai**:

1. Išanalizuoti ekologinio ūkininkavimo sampratą.
2. Aptarti ekologinio ūkininkavimo prekinės produkcijos vertinimo rodiklius.
3. Atlikti statistinę analizę apie ekologinio ūkininkavimo produkciją Lietuvoje.

Tyrimų objektas ir metodai

Tyrimo objektas – ekologinis ūkininkavimas. Straipsnyje pristatoma ekologinio ūkininkavimo samprata, pateikiami pagrindiniai vertinimo metodai ir rodikliai analizuojant ekologinio ūkininkavimo prekinę produkciją, atliktas Lietuvos ekologinio ūkininkavimo prekinės produkcijos vertinimas pagal Ūkių apskaitos duomenų tinklo (ŪADT) statistinius duomenis. Tyrimui naudoti bendramoksliniai tyrimo metodai: mokslinės analizės ir sintezės metodas, statistinių duomenų analizė ir grafinis vaizdavimas. Vertinant Lietuvos ekologinio ūkininkavimo produkciją išanalizuoti rodikliai: augalininkystės ir gyvulininkystės produkcija, pajamos už gyvulininkystės produkciją ir ekologinio ūkio pelnas.

Tyrimų rezultatai ir jų aptarimas

Ekologinio ūkininkavimo samprata

Nagrinėjant ekologinio žemės ūkio sampratą, vieni autoriai į ekologinį ūkininkavimą žvelgia ekonominiu aspektu (pavyzdžiui, Vogl ir kt., 2005, Gamage, Ashoka ir kt., 2023 ir kt.), o kiti akcentuoja ekologinį aspektą (pavyzdžiui, Moon, 2012; Novikova, Zemaitiene, Marks-Bielska, Bielski, 2024 ir kt.). Įvairių mokslininkų požiūriai į ekologinį ūkininkavimą pateikti 1 lentelėje.

N. Lampkin (2003) teigia, kad ekologinis ūkininkavimas – yra požiūris, kuris apima aplinkos apsaugos, maisto kokybės ir sveikatos, gyvūnų gerovės, socialinio teisingumo ir tvaraus išteklių naudojimo tikslus. Ekologinis ūkininkavimas įžvelgiamas kaip sistema, pagrįsta atsinaujinančiais išteklių, ekologiniais ir biologiniais procesais (Probst ir kt., 2012). Barker (2021) pažymėjo, kad pagrindinė ir pirminė žemės ūkio forma yra ekologinis ūkininkavimas. Čiegis (2009) akcentuoja, kad ekologinis žemės ūkis – tai ūkis, kuriame nėra naudojamos sintetinės cheminės medžiagos (trąšos, pesticidai, vaistai, augimo skatintojai ir kt.). Pažymėtina, kad ekologiniuose ūkiuose sintetinės trąšos yra keičiamos į

organines trąšas, taip pat taikomas pasėlių rotacijos metodas, tinkamos dirvos įdirbimo technologijos, siekiant išlaikyti pakankamą dirvos derlingumą taip sudarant tinkamą galimybę sėkmingai kovoti prieš kenkėjus ir augalų ligas.

1 lentelė. Mokslininkų požiūris į „ekologinio ūkininkavimo“ sampratą.

Table 1. Scientists views on the concept of "organic farming".

Ekologinis ūkininkavimas ekologiniu požiūriu	Ekologinis ūkininkavimas ekonominiu požiūriu
Ekologinis ūkininkavimas – tai ūkininkavimas, nenaudojant cheminių preparatų, pesticidų, fungicidų, herbicidų ir antibiotikų, netaikant GMO technologijų (Lobley ir kt., 2005).	Ekologinis ūkininkavimas – perspektyvus žemės ūkio gamybos metodas, darantis teigiamą poveikį žmonių ekologiškai ir socialinei aplinkai (Vogl ir kt., 2005).
Ekologinis ūkininkavimas – veikla, kuri ne tik aprūpina pasaulio gyventojus maistu ar jo žaliava, bet ir tiesiogiai veikia atsinaujinančius gamtinius išteklius (Moon, 2012).	Ekologinis ūkininkavimas – galėtų būti traktuojamas kaip darnaus žemės ūkio vystymosi strategija (Čiegis, 2009).
Ekologinis ūkininkavimas – gamybos sistema, kuri palaiko ekologines sistemas ir biologinę įvairovę, skatina žmonių, augalų, gyvūnų ir dirvožemio sveikatos palaikymą, saugo būsimų kartų ir aplinkos sveikatą (Aghasafari, Hanane ir kt., 2020).	Ekologinis ūkininkavimas – „raktas“ į pasaulio aprūpinimo maistu saugumą, skatinant tvarų žemės ūkio išteklių naudojimą bei siekiant veiksmingai apsaugoti ekosistemą (Xu, Li, Wan, 2017).
Ekologinis ūkininkavimas – tai ūkininkavimo sistema, kuri apjungia aplinkosaugines ūkininkavimo praktikas, biologinę įvairovę ir gamtos išteklių apsaugą. (Novikova, Zemaitiene, ir kt., 2024)	Ekologinis ūkininkavimas – praktika siekianti tvaraus vystymosi mažinant neigiamą poveikį aplinkai ir ekologiniam poveikiui (Gamage, Ashoka ir kt., 2023).

Galima teigti, kad ekologinis ūkininkavimas ekologiniu požiūriu – ūkininkavimo forma, siekianti ekologinio balanso, atsisakant sintetinių cheminių medžiagų naudojimo, kad būtų patenkinti maisto poreikiai ir apsaugota dirvožemio gyvybė bei ekosistema. Ekonominis požiūriu ekologinis ūkininkavimas – strategija, apimanti ekologinius, socialinius ir aplinkosauginius aspektus, siekiant tvaraus vystymosi ir ekosistemos išsaugojimo.

Ekologinio ūkininkavimo prekinės produkcijos vertinimas

Ekologinio ūkininkavimo sistema sukuria įvairius prekinis ir neprekinis rezultatus, kurie atlieka svarbų vaidmenį visuomenės gerovei ir šalies ekonomikai. Ekologiško ūkininkavimo produktai – sertifikuoti produktai, auginami, perdirbami, ženklinami ir realizuojami reikalavimus (LR ŽŪM, 2000). Žemės ūkio veikloje sukuriama prekiniai rezultatai yra vertinami pinigais, žemės ūkio rinkoje nusistovėjusia kaina. Ekologinių ūkių prekinės produkcijos vertinimas atliekamas ekonominių duomenų pateiktimis ir ūkių veiklos rezultatais, šiuos duomenis Lietuvoje teikia Lietuvos statistikos departamentas ir VĮ žemės ūkio duomenų centras.

VĮ Žemės ūkio duomenų centras (2023) pateikia, kad ekologinio ūkininkavimo **bendrosios produkcijos** struktūra susideda iš ekologinės augalininkystės, kurią sudaro: parduota produkcija, atlyginimai, suvartotų maistui, sunaudotų ūkyje augalų vertė, produkcijos atsargų vertės pokyčiai metų pradžioje – pabaigoje ir ekologinės gyvulininkystės, kurią sudaro: parduota produkcija, atlyginimai, suvartotų maistui, gyvulių vertės pokyčiai metų pradžios – pabaigos, gyvulininkystės produkcijos atsargų vertės pokyčiai metų pradžioje – pabaigoje, atimama nupirktų gyvulių vertė, taip pat ir kitos ekologinės pelningos veiklos: bendra augalininkystės, gyvulininkystės ir medienos produktų perdirbimo vertė, pajamos už paslaugas, gautos palūkanos, draudimo išmokos ir kt. Ekologinio ūkio **bendrasis pelnas** yra gaunamas iš bendrosios produkcijos vertės atėmus išlaidas. Produkcijos **kaina** lemia bendrojo pelno dydį. Žemės ūkio produkcijos kainai nustatyti dažniausiai naudojami metodai: bendrųjų kaštų metodas, kai nustatoma bazinė prekės kaina, susumavus savikainą ir antkainį; atsipirkimo metodas, nusistatomas norimas pelnas ir nustatoma kaina, kuri užtikrins suplanuoto pelno pasiekimą. **Bendrosios ūkio pajamos** yra gaunamos iš ekologinio ūkio bendrosios produkcijos atėmus vidinio suvartojimo išlaidas bei pridėjus gamybos subsidijas. Iš bendrųjų ūkio pajamų atėmus nusidėvėjimą, apskaičiuojama ekologinio ūkio **grynoji pridėtinė vertė**.

Vertinant ekologinio ūkininkavimo prekinę produkciją dažniausiai analizuojami rodikliai: bendroji produkcija, produkcijos kaina, ūkio pajamos, ir pelnas.

Lietuvos ekologinio ūkininkavimo sistemos prekinės produkcijos vertinimas

Šiame skyriuje apžvelgiami 2018–2020 m. ŪADT pateikti duomenys: gyvulininkystės ir augalininkystės produkcija, augalininkystės produkcijos pardavimo kainos, pajamos už parduotą augalininkystės ir gyvulininkystės produkciją bei pelnas. Kaip matyti 2 lentelėje, gyvulininkystės produkcija yra skirstoma į šias kategorijas: pienas, galvijiena, kiauliena, paukštiena, kiaušiniai, medus ir kita produkcija.

Pažymėtina, kad gyvulininkystės produkcija per nagrinėjamą laikotarpį augo ir 2022 m. siekė 14 225 Eur. Bendra ekologinio ūkininkavimo gyvulininkystės produkcija nagrinėjimu laikotarpiu vidutiniškai siekė 11 082 Eur. Svarbu paminėti, kad pieno produkcija nuo 2021 m. išsaugo beveik 52 %, 17 % – galvijiena, 33 % – kiaušiniai, 27 % – medus, 25 % – kita gyvulininkystės produkcija. Tačiau kiaulienos produkcija sumažėjo – 6 %, taip pat ženkliai sumažėjo ir paukštienos produkcija, kuri 2022 m. buvo neigiama, t. y. – 71 Eur. Nepaisant nuosmukių galima teigti, kad ekologinio ūkininkavimo gyvulininkystės produkcija turi tendenciją augti.

Ekologinio ūkininkavimo augalininkystės produkcija apima kviečius, rugius, miežius, avižas, kvietrugius ir kitą produkciją (žr. 3 lentelę). Kaip ir gyvulininkystės produkcija, taip ir augalininkystės produkcija nagrinėjimu laikotarpiu augo. 2022 m. siekė 17581 Eur, lyginant su 2021 m. išaugo beveik 30 proc. Bendra ekologinio ūkininkavimo augalininkystės produkcija nagrinėjimu laikotarpiu vidutiniškai siekė 11 471 Eur.

2 lentelė. Ekologinio ūkininkavimo gyvulininkystės produkcija, Eur.

Table 2. Organic livestock output, Eur.

	2018	2019	2020	2021	2022
Pienas	4847	5295	6259	4522	6896
Galvijiena	3043	3205	3258	4443	5233
Kiauliena	44	4	6	46	43
Paukštiena	12	12	26	50	-71
Kiaušiniai	12	249	575	209	278
Medus	560	343	899	720	918
Kita gyvulininkystės produkcija	685	593	522	744	928
Iš viso	9203	9701	11545	10734	14225

Šaltinis: sudaryta autorės pagal ŪADT duomenis.

Pažymėtina, kad lyginant 2022 m. su 2021 m. 47 % išaugo kviečių, 129 % – rugių, 72 % – avižų, 85 % – kvietrugių, 7 % – grikių, 35 % – ankštinių augalų grūdams, 167 % – bulvių, 61 % – lauko daržovių ir gėlių, 10 % – pašarų, 45 % – kita augalininkystės produkcija. Lyginant 2022 m. su 2021 m. galima pastebėti ir tam tikros produkcijos sumažėjimą. Miežių sumažėjimas siekė 66 %, grūdų mišinio – 70 %, 55 % – rapsai, 14 % – vaisiai ir uogos.

3 lentelė. Ekologinio ūkininkavimo augalininkystės produkcija, Eur.

Table 3. Organic crop output, Eur.

	2018	2019	2020	2021	2022
Kviečiai	1365	1816	2131	2073	3043
Rugiai	366	374	655	543	1244
Miežiai	307	176	256	351	119
Avižos	1734	1605	2340	1733	2981
Kvietrugiai	480	1527	1141	459	851
Grikių	721	159	838	1945	2087
Grūdų mišinys	147	117	157	75	22
Ankštiniai augalai grūdams	1144	963	982	868	1174
Bulvės	213	131	147	94	251
Rapsai	103	47	457	265	119
Lauko daržovės ir gėlės	183	50	47	39	63
Vaisiai, uogos	412	359	509	567	486
Pašarai	3147	3437	3804	4120	4539
Kita augalininkystės produkcija	412	529	441	414	602
Iš viso	10734	11290	13905	13546	17581

Šaltinis: sudaryta autorės pagal ŪADT duomenis.

4 lentelė. Ekologinio ūkio pajamos už parduotą gyvulininkystės produkciją, kitos pelningos veiklos ir visos pajamos be subsidijų, Eur.

Table 4. Organic farm income from livestock output, OGA and total income without subsidies, Eur.

	2018	2019	2020	2021	2022
Galvijai ir galvijiena	2687	3029	3276	3823	4395
Kiaulės ir kiauliena	33	3	8	36	30
Paukščiai ir paukštiena	31	202	8	34	16
Pienas	4606	4904	5939	4267	6606
Kiaušiniai	-	238	538	195	262
Medus	942	514	789	841	509
Kita gyvulininkystės produkcija	448	611	393	715	702
Iš viso už gyvulininkystės produkciją	8747	9501	10951	9911	12520
Kita pelninga veikla	567	1777	1375	1582	2186
Pajamos	14460	16751	20730	19546	23071
Pajamos ne iš ŽŪ	8869	6521	11893	10727	10391
Iš viso pajamų be subsidijų	23329	23272	32623	30273	33462

Šaltinis: sudaryta autorės pagal ŪADT duomenis.

Analizuojant pateiktus duomenis (žr. 4 lentelę) pažymėtina, kad pajamos už ekologinės gyvulininkystės produkciją 2022 m. augo, lyginant su 2021 m. Galvijienos pajamos išaugo – 15 %, pieno – 55 %, kiaušinių – 34 %, kitų pateiktų gyvulininkystės produktų pardavimo pajamos mažėjo, lyginant su 2021 m. 2022 m. 88 % gaunamų pajamų sudarė galvijiena ir pienas. Galima pažymėti, kad analizuojamu laikotarpiu gyvulininkystės produkcijos pajamos be subsidijų visu laikotarpiu augo. Lyginant su 2018 m. pajamos be subsidijų išaugo %.

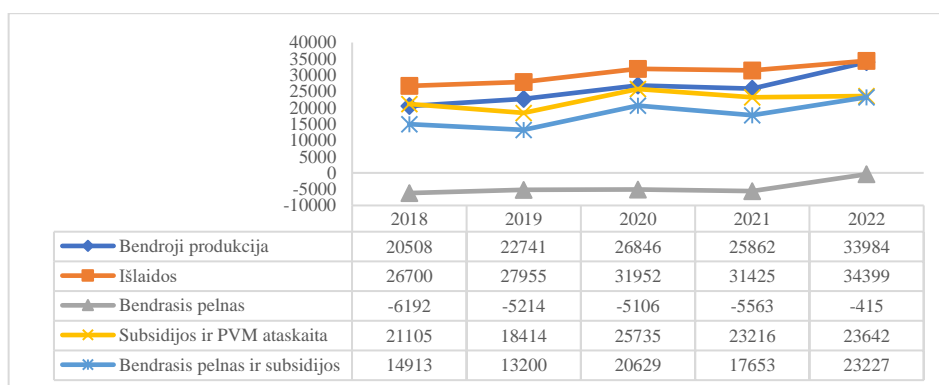
Augalininkystės produkcijos pajamos augo visu nagrinėjamu laikotarpiu, lyginant 2022 m. su 2018 m. išaugo 63 %. 2022 m. 67 % visų pajamų sudarė pajamos, gautos už kviečių, avižų, grikių, ankštinių augalų parduotą produkciją. Pažymėtina, kad kviečių, rugių, kvietrugių, ankštinių grūdų, bulvių lauko daržovių, gėlių pajamos augo, lyginant su 2022 m.

5 lentelė. Ekologinio ūkio pajamos už parduotą augalininkystės produkciją, Eur.

Table 5. Income from sales of crop output on organic farms, Eur.

	2018	2019	2020	2021	2022
Kviečiai	862	1498	1961	1587	1793
Rugiai	256	158	614	384	666
Miežiai	130	12	95	192	10
Avižos	1116	1039	1793	1555	1391
Kvietrugiai	286	663	1177	304	575
Grikliai	579	306	594	1605	1311
Ankštiniai augalai grūdams	754	748	644	731	1117
Bulvės	31	23	35	70	116
Rapsai	148	27	436	236	26
Lauko daržovės, gėlės	154	17	41	12	39
Vaisiai, uogos	340	303	412	473	438
Kita produkcija	490	679	602	904	883
Iš viso	5146	5473	8404	8053	8365

Šaltinis: sudaryta autorės pagal ŪADT duomenis.

Šaltinis: sudaryta autorės pagal Ūkių apskaitos duomenų tinklo (ŪADT) pateiktus duomenis.

Source: compiled by the author from data provided by the Farm Accountancy Data Network (FADN).

1 pav. Ekologinio ūkio pelnas, Eur.

Figure 1: Profit of the organic farm, Eur.

Analizuojant ekologinio ūkininkavimo gaunamą pelną (žr. 1 pav.) galima pastebėti, kad bendrosios pajamos visu nagrinėjamu laikotarpiu yra mažesnės, nei patiriamos išlaidos, todėl bendrasis pelnas nagrinėjamu laikotarpiu yra neigiamas. Pažymėtina, kad bendrojo pelno rodiklis 2022 m. yra mažiausias, siekia -415 Eur. Tačiau svarbu paminėti, kad ES skiriamos subsidijos ekologiniams ūkiams prisideda prie kuriamos produkcijos. Nors bendrasis pelnas nagrinėjamu laikotarpiu yra neigiamas, tačiau po skiriamų subsidijų bendrasis pelnas su subsidijomis nagrinėjamu laikotarpiu buvo teigiamas ir 2022 m. siekė 23 227 Eur.

Išvados

1. Remiantis analizuotais literatūros šaltiniais galima teigti, kad ekologinis ūkininkavimas ekologiniu požiūriu – tai ūkininkavimo forma, siekianti ekologinio balanso, atsisakanti sintetinių cheminių medžiagų naudojimo, kad būtų patenkinti maisto poreikiai ir apsaugota dirvožemio gyvybė bei ekosistema. Ekonominiu požiūriu ekologinis ūkininkavimas matomas kaip strategija, apimanti ekologinius, socialinius ir aplinkosauginius aspektus, siekiant tvaraus vystymosi ir ekosistemos išsaugojimo.

2. Išanalizavus ekologinio ūkininkavimo prekinės produkcijos vertinimas atliekamas ekonominių duomenų pateiktimis ir ūkių veiklos rezultatais. Vertinant ekologinio ūkininkavimo prekinius rezultatus dažniausiai analizuojami rodikliai: bendroji produkcija, produkcijos kaina, ūkio pajamos, ir pelnas.

3. Atlikus ekologinio ūkininkavimo gyvulininkystės ir augalininkystės produkcijos, pajamų ir pelno duomenų analizę, galima pastebėti, kad nagrinėjamu laikotarpiu, nepaisant atskirų grupių sumažėjimų, bendroji produkcijos suma, tiek pajamų suma išlieka auganti. Tačiau vertinant pelną matyti, kad ekologinio ūkininkavimo bendrasis pelnas nagrinėjamu laikotarpiu išlieka neigiamas. Galima teigti, kad ekologiniams ūkiams yra labai svarbi ES skiriama parama subsidijomis, siekiant palaikyti ir skatinti ekologinį ūkininkavimą Lietuvoje.

Literatūra

1. Aghasafari, H., Karbasi, A., Mohammadi, H., Calisti, R. 2020. Determination of the best strategies for development of organic farming: A SWOT–Fuzzy Analytic Network Process approach. *Journal of Cleaner Production*, p. 277. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2020.124039>
2. Barker, A. V. 2021. Science and technology of organic farming. *CRC press*.

3. Čiegis, R. 2009. Darnaus žemės ūkio plėtra Lietuvoje. *Vadybos mokslas ir studijos-kaimo verslų ir jų infrastruktūros plėtrai*. Nr. 1(16), p. 30–37. ISSN 1822-6760.
4. Gamage, A., Gangahagedara, R., Gamage, J., Jayasinghe, N., Kodikara, N., Suraweera, P., Merah, O. 2023. Role of organic farming for achieving sustainability in agriculture. *Farming System*. Vol. 1, iss. 1. <https://doi.org/10.1016/j.farsys.2023.100005>
5. Lampkin, N. 2003. From conversion payments to integrated action plans in the European Union. *Organic Agriculture: Sustainability, Markets and Policies*, p. 313–328.
6. Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas. 2019. Ūkių veiklos rezultatai 2018. Prieiga per internetą: https://app.ekvi.lt/uploads/Ukiu_veiklos_rezultatai_UADT_tyrimo_duomenys_2018_a176abe9d0.pdf (žiūrėta 2014-03-01).
7. Lietuvos agrarinės ekonomikos institutas. 2020. Ūkių veiklos rezultatai 2019. Prieiga per internetą: https://app.ekvi.lt/uploads/Ukiu_veiklos_rezultatai_UADT_tyrimo_duomenys_2019_ef4f85dc3b.pdf (žiūrėta 2014-03-01).
8. Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerija. 2000. Dėl ekologinio žemės ūkio taisyklių patvirtinimo ir ekologiškų žemės ūkio produktų gamybos proceso ir produkcijos sertifikavimo. Nr. 375.
9. Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerija. 2021. Lietuvos žemės ūkio Žalioji kursas. Prieiga per internetą: https://zum.lrv.lt/uploads/zum/documents/files/LT_versija/Naujiena/Leidiniai/ZaliojiKursas1.pdf (žiūrėta 2024-02-28).
10. Lobley, M., Reed, M., Butler, A., Courtney, P., Warren, M. 2005. The Impact of Organic Farming on the Rural Economy in England.
11. Moon, W. 2012. Conceptualizing Multifunctional Agriculture from a Global Perspective. *Department of agribusiness economics Southern Illinois university*, p. 4–7.
12. Novikova, A., Zemaitiene, R., Marks-Bielska, R., Bielski, S. 2024. Assessment of the Environmental Public Goods of the Organic Farming System: A Lithuanian Case Study. *Agriculture*. Vol. 14, iss. 3, p. 362.
13. Probst, L., Houedjofonon, E., Ayerakwa, H. M., Haas, R. 2012. Will they buy it? The potential for marketing organic vegetables in the food vending sector to strengthen vegetable safety: A choice experiment study in three West African cities. *Food Policy*. Vol. 37, iss. 3, p. 296–308. <https://doi.org/10.1016/j.foodpol.2012.02.014>
14. VĮ Žemės ūkio duomenų centras. 2023. Ūkių veiklos rezultatai 2022. Prieiga per internetą: <https://www.vic.lt/wp-content/uploads/2023/11/Ukiu-veiklos-rezultatai-2022.pdf> (žiūrėta 2014-03-01).
15. VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras. 2021. Ūkių veiklos rezultatai 2020. Prieiga per internetą: <https://www.vic.lt/wp-content/uploads/2021/12/Ukiu-veiklos-rezultatai-UADT-tyrimo-duomenys-2020.pdf> (žiūrėta 2014-03-01).
16. VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras. 2022. Ūkių veiklos rezultatai 2021. Prieiga per internetą: <https://www.vic.lt/wp-content/uploads/2022/11/Ukiu-veiklos-rezultatai-2021.pdf> (žiūrėta 2014-03-01).
17. Vogl, C. R., Kilcher, L., Schmidt, H. 2005. Are standards and regulations of organic farming moving away from small farmers' knowledge? *Journal of Sustainable Agriculture*. Vol. 26, iss. 1, p. 5-26. https://doi.org/10.1300/J064v26n01_03.
18. Xu, Y., Li, J., Wan, J. 2017. Agriculture and crop science in China: Innovation and sustainability. *The Crop Journal*. Vol. 5, iss. 2, p. 95-99. <https://doi.org/10.1016/j.cj.2017.02.002>

ASSESSMENT OF MARKET OUTPUTS OF ORGANIC FARMING IN LITHUANIA

Summary

The aim of this paper is to assess the situation of organic farming in Lithuania, focusing on the analysis of market outputs. The paper presents the concept of organic farming, the main evaluation methods and indicators for analysis of the organic farming market output, evaluates the market output of organic farming in Lithuania according to FADN statistical data. The study used the following general scientific research methods: scientific analysis and synthesis method, statistical data analysis and graphical representation. The following indicators analysed for the evaluation of Lithuanian organic farming production: crop and livestock production, income from livestock production and organic farm profit.

Keywords: organic farming, market output, organic crops, organic livestock.